

32002D1600

10.9.2002

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 242/1

**ROZHODNUTIE 1600/2002/ES EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY
z 22. júla 2002,
ktorým sa ustanovuje šiesty environmentálny akčný program spoločenstva**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 175 ods. 3,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre regióny ⁽³⁾,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽⁴⁾, v zmysle spoločného textu schváleného zmierovacím výborom 1. mája 2002,

keďže:

- (1) Čisté a zdravé životné prostredie je nevyhnuté pre blaho a prosperitu spoločnosti, ale nepretržitý rast na globálnej úrovni vedie k neustálemu tlaku na životné prostredie.
- (2) Piaty environmentálny akčný program spoločenstva „Smerom k udržateľnosti“, ktorý sa skončil 31. decembra 2000, priniesol celý rad dôležitých zlepšení.
- (3) Na splnenie dlhodobých a krátkodobých environmentálnych cieľov, ktoré už spoločenstvo stanovilo, je potrebné vynakladať nepretržité úsilie a je potrebný šiesty environmentálny akčný program (ďalej len „program“), ktorý je uvedený v tomto rozhodnutí.

- (4) Pretrváva celý rad závažných environmentálnych problémov a objavujú sa nové, ktoré si vyžadujú ďalšiu činnosť.
- (5) Na rozvíjanie prístupu k ochrane ľudského zdravia a životného prostredia je potrebné sa viac zamerať na prevenciu a uplatňovanie princípov obozretnosti.
- (6) Podmienkou trvalo udržateľného rozvoja je šetrné využívanie prírodných zdrojov a ochrana globálneho ekosystému spolu s hospodárskou prosperitou a vyváženým sociálnym rozvojom.
- (7) Program sa zameriava na vysokú úroveň ochrany životného prostredia a ľudského zdravia a na celkové zlepšenie životného prostredia a kvality života, naznačuje priority environmentálnej dimenzie stratégie trvalo udržateľného rozvoja a mal by sa zohľadňovať pri vykonávaní činnosti v rámci uvedenej stratégie.
- (8) Program sa zameriava na dosiahnutie oslabenia vzájomného vzťahu medzi tlakom na životné prostredie a hospodárskym rastom pri súčasnom zachovaní dodržiavania princípov subsidiarity a rešpektovania rozmanitosti podmienok v rámci rozličných regiónov Európskej únie.
- (9) Program stanovuje environmentálne priority na reakciu Spoločenstva a zameriava sa najmä na zmenu klímy, prírodu a biodiverzitu, životné prostredie, zdravie a kvalitu života a na prírodné zdroje a odpady.
- (10) Na každý z týchto kľúčových dlhodobých cieľov a určitých krátkodobých cieľov je uvedený celý rad činností určených na dosiahnutie uvedených plánov. Tieto dlhodobé ciele a krátkodobé ciele predstavujú úrovne konania alebo plnenia, na ktoré sa treba zamerať.
- (11) Ciele, priority a činnosti programu by mali prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju v kandidátskych krajinách a mali by sa snažiť zabezpečiť ochranu prírodného bohatstva týchto krajín.
- (12) Právne predpisy zohrávajú pri riešení náročných úloh životného prostredia kľúčovú úlohu a prioritou je ich úplná a správna implementácia. Bolo by taktiež potrebné zväziť ďalšie možnosti dosiahnutia environmentálnych cieľov.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 154 E, 29.5.2001, s. 218.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 221, 7.8.2001, s. 80.

⁽³⁾ Ú. v. ES C 357, 14.12.2001, s. 44.

⁽⁴⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 31. mája 2001 (Ú. v. ES C 47 E, 21.2.2002, s. 113), spoločná pozícia Rady z 27. septembra 2001 (Ú. v. ES C 4, 7.1.2002, s. 52) a rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 17. januára 2002 (ktoré zatiaľ v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev nebolo uverejnené). Rozhodnutie Európskeho parlamentu z 30. mája 2002 a rozhodnutie Rady z 11. júna 2002.

- (13) Program by mal podporovať proces integrácie environmentálnych záujmov do všetkých politík a činností spoločnosti v súlade s článkom 6 zmluvy s cieľom znížiť tlaky na životné prostredie z rôznych zdrojov.
- (14) Na iniciovanie potrebných zmien, tak vo výrobe ako aj v štruktúre verejnej a súkromnej spotreby, ktoré negatívne pôsobia na stav a trendy životného prostredia, je potrebný strategický integrovaný prístup, zahrnutie používania nových spôsobov práce s trhom, zaangažovanie obyvateľov, podnikov a ďalších hlavných účastníkov. Tento prístup by mal podporovať trvalo udržateľné využívanie a hospodárenie s pôdou a moriami.
- (15) Pre úspech programu bude dôležité zabezpečiť prístup k informáciám o životnom prostredí a k spravodlivosti a účasť verejnosti na rozhodovacom procese.
- (16) Tematické stratégie zväžia celý rad možností a nástrojov potrebných na riešenie série komplexných problémov, ktoré si vyžadujú rozsiahly a multidimenzionálny prístup a navrhnu nevyhnutné akcie, v prípade potreby aj za účasti Európskeho parlamentu a Rady.
- (17) Vedci sa zhodujú na tom, že ľudská činnosť spôsobuje zvyšovanie koncentrácií skleníkových plynov, ktoré vedú k zvyšovaniu globálnych teplôt a narušovaniu klímy.
- (18) Dopady zmeny klímy na ľudskú spoločnosť a prírodu sú vážne a je potrebné ich zmierniť. Opatrenia na znížovanie emisií skleníkových plynov sa môžu uplatňovať bez zníženia úrovne rastu a prosperity.
- (19) Bez ohľadu na úspech ich zmiernenia sa spoločnosť musí prispôbiť a pripraviť na následky zmeny klímy.
- (20) Na podporu života na planéte sú nevyhnutné zdravé a vyvážené prírodné systémy.
- (21) Ľudská činnosť spôsobuje značný tlak na prírodu a biodiverzitu. Je potrebná činnosť, ktorá by pôsobila proti tlaku, ktorý je spôsobovaný najmä znečisťovaním, introdukciou (zavádzaním) nepôvodných druhov a potenciálnymi rizikami vyplývajúcimi z uvoľňovania geneticky modifikovaných organizmov a spôsobu využívania pôdy a morí.
- (22) Pôda je obmedzený zdroj, ktorý je pod environmentálnym tlakom.
- (23) Napriek zlepšeniu environmentálnych noriem existuje zvýšená pravdepodobnosť vzájomnej súvislosti medzi zhoršením stavu životného prostredia a určitými ochoreniami ľudí. Preto je potrebné sa zaoberať potenciálnymi rizikami, ktoré napríklad súvisia s emisiami a nebezpečnými chemikáliami, pesticídmi a hlukom.
- (24) Je potrebné získať rozsiahlejšie poznatky o potenciálnych negatívnych vplyvoch, ktoré vznikajú pri používaní chemikálií a za získavanie týchto vedomostí by mali byť zodpovední výrobcovia, dovozcovia a ostatní účastníci produktového trhu.
- (25) Chemikálie, ktoré sú nebezpečné, by sa mali nahradiť bezpečnejšími chemikáliami alebo bezpečnejšími alternatívnymi technológiami, ktoré si nevyžadujú použitie chemikálií, s cieľom znížiť riziká pre človeka a životné prostredie.
- (26) Pesticídy by sa mali používať trvalo udržateľným spôsobom, aby sa minimalizovali negatívne vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie.
- (27) Mestské prostredie je domovom približne 70 % populácie a zabezpečenie lepšieho prostredia a kvality života v mestách a veľkomestách si vyžaduje mimoriadne úsilie.
- (28) Kapacita planéty je obmedzená a nestačí uspokojovať rastúci dopyt po zdrojoch a absorbovať emisie a odpady, ktoré vznikajú pri ich používaní, a existujú dôkazy, že v niekoľkých prípadoch existujúci dopyt prevyšuje mieru únosného zataženia životného prostredia.
- (29) Objem odpadov v spoločnosti neustále narastá, pričom významné množstvo z nich tvoria nebezpečné odpady, čo má za následok stratu zdrojov a zvýšené riziká znečisťovania.
- (30) Globalizácia ekonomiky znamená, že je stále viac potrebná environmentálna činnosť vrátane dopravných politík na medzinárodnej úrovni, ktorá si vyžaduje odozvu spoločnosti v súvislosti s politikou týkajúcou sa obchodu, rozvoja a vonkajších vecí a ktorá by umožnila, aby sa o dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja snažili aj v ostatných krajinách. K tomu by prispel dobrý spôsob riadenia.
- (31) Obchod, toky medzinárodných investícií a vývozná úvery by mali pozitívnejšie prispievať k ochrane životného prostredia a k trvalo udržateľnému rozvoju.
- (32) Tvorba environmentálnej politiky musí vzhľadom na komplexnosť problémov vychádzať z najlepšieho dostupného vedeckého a hospodárskeho hodnotenia a z poznatkov o stave a vývojových trendoch životného prostredia v súlade s článkom 174 zmluvy.
- (33) Informácie pre tvorcov politiky, hlavných účastníkov a širokú verejnosť musia byť relevantné, transparentné, aktuálne a zrozumiteľné.
- (34) Pokrok dosiahnutý pri plnení dlhodobých environmentálnych cieľov sa musí merať a hodnotiť.

(35) Na základe hodnotenia stavu životného prostredia, berúc do úvahy pravidelné informácie, ktoré poskytuje Európska agentúra životného prostredia, by sa v polovici trvania programu malo vykonať hodnotenie dosiahnutého pokroku a posúdenie potreby zmeniť orientáciu programu,

ROZHODLI TAKTO:

Článok 1

Pôsobnosť programu

1. Toto rozhodnutie zavádza akčný program Spoločenstva pre životné prostredie (ďalej len „program“). Zaoberá sa kľúčovými environmentálnymi dlhodobými cieľmi a prioritami, ktoré vyplývajú z hodnotenia stavu životného prostredia a prevládajúcich trendov vrátane novovznikajúcich problémov, ktoré si vyžadujú vedenie na úrovni Spoločenstva. Tento program by mal podporovať integráciu environmentálnych záujmov do všetkých politík spoločenstva a prispieť k dosiahnutiu trvalo udržateľného rozvoja v rámci súčasného aj budúceho rozšíreného spoločenstva. Program ďalej ustanovuje nepretržité vynakladanie úsilia na dosiahnutie environmentálnych dlhodobých a krátkodobých cieľov, ktoré už spoločenstvo prijalo.

2. Program stanovuje kľúčové dlhodobé environmentálne ciele, ktoré sa majú dosiahnuť. V prípade potreby stanovuje plány a časové harmonogramy. Tieto dlhodobé a krátkodobé ciele by mali byť splnené pred skončením programu, pokiaľ nie je ustanovené inak.

3. Program sa týka obdobia desiatich rokov, počínajúc 22. júlom 2002. Príslušné iniciatívy na splnenie dlhodobých cieľov v rôznych oblastiach politiky pozostávajú z celého radu opatrení vrátane právnych predpisov a strategických prístupov načrtnutých v článku 3. Tieto iniciatívy by mali byť prezentované progresívne najneskôr do štyroch rokov po prijatí tohto rozhodnutia.

4. Dlhodobé ciele, ktoré odpovedajú kľúčovým environmentálnym prioritám, má spoločenstvo dosiahnuť v nasledujúcich oblastiach:

- zmena klímy,
- príroda a biodiverzita,
- životné prostredie, zdravie a kvalita života,
- prírodné zdroje a odpady.

Článok 2

Princípy a celkové ciele

1. Program tvorí rámec environmentálnej politiky Spoločenstva počas trvania programu, ktorého cieľom je zabezpečenie vysokej úrovne ochrany, berúc do úvahy princíp subsidiarity a rozmanitosti situácií v rôznych regiónoch spoločenstva a dosiahnuť oslabenie vzájomného vzťahu medzi environmentálnym tlakom

a hospodárskym rastom. Vychádzať najmä z princípu, že znečisťovateľ platí, princípov obozretného konania a preventívnych činností a princípu znižovania znečisťovania priamo pri zdroji.

Program predstavuje základ environmentálnej dimenzie Európskej stratégie trvalo udržateľného rozvoja a prispieva k zahrnutiu environmentálnych záujmov do všetkých politík spoločenstva, okrem iného aj stanovením environmentálnych priorit na túto stratégiu.

2. Program sa zameriava na:

- zdôrazňovanie zmeny klímy ako veľkej výzvy na nasledujúcich 10 a viac rokov, prispievanie k dlhodobému cieľu stabilizovať koncentrácie skleníkových plynov v atmosfére na určitej úrovni a tým predchádzať nebezpečným antropogénnym zásahom do klimatického systému. Preto je dlhodobým cieľom programu maximálne zvýšenie globálnej teploty o 2 °C nad úrovňou z obdobia pred priemyslovou revolúciou a koncentrácie CO₂ pod 550 ppm. Z dlhodobého hľadiska si to pravdepodobne vyžiada globálne zníženie emisií skleníkových plynov o 70 % v porovnaní s rokom 1990, ktoré stanovil medzivládny panel o zmene klímy (IPCC);
- ochranu, zachovanie, obnovenie a rozvoj fungovania prirodzených systémov, prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín s cieľom zastaviť rozširovanie púští a stratu biodiverzity vrátane rozmanitosti genetických zdrojov, tak v Európskej únii ako aj v celosvetovom meradle;
- prispievanie k dosiahnutiu vysokej úrovne života a sociálneho blahobytu pre všetkých občanov zabezpečením životného prostredia, keď úroveň znečisťovania nemá škodlivé účinky na ľudské zdravie, a nábádaním k trvalo udržateľnému rozvoju miest;
- vyššiu účinnosť zdrojov a hospodárenie so zdrojmi a odpadmi, ktoré by mali za následok udržateľnejšie spôsoby výroby a štruktúry spotreby a tým oslabenia vzájomného vzťahu medzi využívaním zdrojov, vznikom odpadov a mierou hospodárskeho rastu a zameranie sa na zabezpečenie toho, aby spotreba obnoviteľných a neobnoviteľných zdrojov neprekročila mieru únosnosti zataženia životného prostredia.

3. Program zabezpečí, aby sa dlhodobé environmentálne ciele, ktoré by sa mali zameriavať na environmentálne výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, dosiahli najefektívnejšími a najvhodnejšími dostupnými spôsobmi v zmysle princípov uvedených v odseku 1 a strategických prístupov uvedených v článku 3. Veľká pozornosť sa bude venovať zabezpečeniu, aby tvorba environmentálnej politiky spoločenstva prebiehala integrovaným spôsobom, ďalej všetkým dostupným možnostiam a nástrojom, berúc do úvahy regionálne a miestne rozdiely ako aj ekologicky citlivým oblastiam s dôrazom na:

- vypracovanie európskych iniciatív na zvýšenie informovanosti občanov a miestnych orgánov;

- rozsiahle dialógy s hlavnými účastníkmi, zvyšovanie environmentálneho vedomia a účasti verejnosti;
- analýzu pomeru vynaložených prostriedkov k celkovým prínosom, berúc do úvahy potrebu internalizovať environmentálne náklady;
- najlepšie dostupné vedecké dôkazy a ďalšie zlepšovanie vedeckých poznatkov prostredníctvom výskumu a technického rozvoja;
- údaje a informácie o stave a vývojových trendoch životného prostredia.

4. Program podporí plnú integráciu požiadaviek na ochranu životného prostredia do všetkých politík a činností spoločenstva stanovovaním dlhodobých environmentálnych cieľov a kde to prichádza do úvahy, aj krátkodobých cieľov a časových harmonogramov, ktoré sa majú brať do úvahy v príslušných oblastiach politiky.

Okrem toho, opatrenia navrhované a prijímané v prospech životného prostredia by mali byť v súlade s dlhodobými cieľmi ekonomickej a sociálnej dimenzie trvalo udržateľného rozvoja a naopak.

5. Program podporí prijímanie politík a prístupov, ktoré prispievajú k dosiahnutiu trvalo udržateľného rozvoja v krajinách, ktoré sa uchádzajú o členstvo („kandidátskych krajinách“), prostredníctvom transpozície a implementácie *acquis*. Proces rozširovania by mal udržiavať a chrániť životné prostredie kandidátskych krajín, ako je napríklad bohatstvo biodiverzity, a mal by udržiavať a posilňovať trvalo udržateľné spôsoby výroby a spotreby, využívania pôdy a environmentálne vhodnú štruktúru dopravy prostredníctvom:

- integrácie požiadaviek na ochranu životného prostredia do programov Spoločenstva vrátane tých, ktoré sa týkajú rozvoja infraštruktúry;
- podpory prevodu čistých technológií do kandidátskych krajín;
- rozšíreného dialógu a výmeny skúseností so štátnymi a miestnymi správami v kandidátskych krajinách o trvalo udržateľnom rozvoji a zachovaní pozitív ich životného prostredia;
- spolupráce s občianskou spoločnosťou, environmentálnymi mimovládnyimi organizáciami (MVO) a podnikateľskou sférou v kandidátskych krajinách s cieľom pomôcť zvýšiť informovanosť a účasť verejnosti na rozhodovaní;
- nábádania medzinárodných finančných inštitúcií a súkromného sektoru, aby podporovali vykonávanie a dodržiavanie environmentálneho *acquis* v kandidátskych krajinách a aby venovali náležitú pozornosť integrácii environmentálnych záujmov do činností jednotlivých hospodárskych odvetví.

6. Program podporuje:

- pozitívnu a konštruktívnu úlohu Európskej únie ako vedúceho partnera v globálnej ochrane životného prostredia a pri dosahovaní trvalo udržateľného rozvoja;

- rozvoj globálneho partnerstva pre životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj;
- integráciu environmentálnych záujmov a dlhodobých cieľov do všetkých aspektov vonkajších vzťahov spoločenstva.

Článok 3

Strategické prístupy na dosiahnutie dlhodobých environmentálnych cieľov

Zámery a dlhodobé ciele uvedené v programe sa dosiahnu okrem iného aj nižšie uvedenými spôsobmi.

1. Vypracovanie nových právnych predpisov spoločenstva, prípadne zmeny a doplnenia existujúcich právnych predpisov.
2. Nábádanie k efektívnejšiemu uplatňovaniu a presadzovaniu právnych predpisov spoločenstva, ktoré sa týkajú životného prostredia, bez toho, aby bolo dotknuté právo Komisie začať konanie za porušenie právnych predpisov. To si vyžaduje:
 - prísnejšie opatrenia na zlepšenie rešpektovania pravidiel spoločenstva o ochrane životného prostredia a riešenie porušení environmentálnych právnych predpisov;
 - podporu lepších noriem na povolovanie, inšpekciu, monitorovanie a vymáhanie ich dodržiavania členskými štátmi;
 - systematickejšie vyhodnocovanie uplatňovania environmentálnych právnych predpisov v členských štátoch;
 - lepšiu výmenu informácií o najlepších spôsoboch vykonávania vrátane prostredníctvom Európskej siete pre implementáciu a vymáhanie environmentálneho práva (sieť IMPEL) v rámci jej právomocí.
3. Vynakladanie ďalšieho úsilia na integráciu požiadaviek na ochranu životného prostredia v rámci príprav, definovania a plnenia politík a činností spoločenstva v rozličných politických oblastiach. Je potrebné vynakladať ďalšie úsilie v rôznych odvetviach vrátane zväzenia ich konkrétnych dlhodobých a krátkodobých environmentálnych cieľov, časových harmonogramov a ukazovateľov. To si vyžaduje:
 - zabezpečenie, aby sa integračné stratégie, ktoré vypracovala Rada v rôznych politických oblastiach, pretransformovali do efektívnej činnosti a prispeli k realizácii environmentálnych zámerov a dlhodobých cieľov programu;
 - zväzenie ešte pred schválením, či činnosti v ekonomickej a sociálnej oblasti prispievajú k dosiahnutiu dlhodobých cieľov, krátkodobých cieľov a dodržaniu časových harmonogramov programu alebo či sú s nimi v súlade;
 - zavedenie vhodného interného regulačného mechanizmu v inštitúciách spoločenstva, berúc do úvahy potrebu podporovať transparentnosť a prístup k informáciám, s cieľom zabezpečiť, aby sa environmentálne úvahy v plnom rozsahu odrážali v iniciatívach jednotlivých politík spoločenstva vrátane relevantných rozhodnutí a legislatívnych návrhov;

- pravidelné monitorovanie prostredníctvom relevantných ukazovateľov vypracovaných podľa možností na základe spoločnej metodiky na každé odvetvie a podávanie správ o pokroku dosiahnutom v procese odvetvovej integrácie;
 - ďalšiu integráciu environmentálnych kritérií do programov finančnej podpory spoločenstva bez toho, aby boli dotknuté existujúce kritéria;
 - úplné a efektívne využívanie a vykonávanie posudzovania vplyvov na životné prostredie a strategického environmentálneho hodnotenia;
 - aby sa dlhodobé ciele programu zohľadňovali pri budúcich hodnoteniach finančnej perspektívy finančných nástrojov spoločenstva.
4. Podpora trvalo udržateľných spôsobov výroby a štruktúr spotreby efektívnym uplatňovaním princípov uvedených v článku 2 s cieľom internalizovať tak negatívne, ako aj pozitívne vplyvy na životné prostredie prostredníctvom využívania zmesi nástrojov vrátane trhových a ekonomických nástrojov. To si okrem iného vyžaduje:
- podporu reforiem dotácií, ktoré majú značné negatívne účinky na životné prostredie a sú nezlučiteľné s trvalo udržateľným rozvojom, okrem iného vypracovaním, do strednodobého hodnotenia programu, zoznamu kritérií, ktoré umožnia, aby takéto dotácie s negatívnym vplyvom na životné prostredie boli zaznamenané s cieľom ich postupného odstránenia;
 - analýzu environmentálnej účinnosti obchodovateľných environmentálnych povolení ako všeobecne použiteľného nástroja a účinnosti obchodovania s emisiami s cieľom podporovať ich použitie všade tam, kde je to možné;
 - podporu a nábádanie na používanie fiškálnych opatrení, ako sú napríklad environmentálne dane a motivácie, na príslušnej národnej úrovni alebo na úrovni spoločenstva;
 - podpora integrácie požiadaviek ochrany životného prostredia do procesu normotvorných činností.
5. Zlepšovanie spolupráce a partnerstva s podnikmi a ich zastupiteľskými orgánmi a kde to prichádza do úvahy, aj zaangažovanie sociálnych partnerov, spotrebiteľov a ich organizácie s cieľom zlepšiť environmentálne správanie sa podnikov a zamerať sa na trvalo udržateľné spôsoby výroby. To si vyžaduje:
- podporu integrovaného produktového prístupu v rámci programu, ktorý bude nábadať k zohľadňovaniu environmentálnych požiadaviek v rámci životných cyklov výrobkov a k rozsiahlejšiemu využívaniu procesov a výrobkov, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu;
 - nábádanie k rozsiahlejšiemu prijímaniu schémy environmentálneho manažérstva a auditu spoločenstva
- (EMAS) ⁽¹⁾ a k rozvoju iniciatív, ktoré by nabádali spoločnosti, aby uverejňovali presné a nezávislé overené správy o svojom environmentálnom alebo trvalo udržateľnom správaní;
- zavedenie programu na pomoc dosiahnutia súladu s predpismi s osobitnou pomocou malým a stredným podnikom;
 - podporovať zavedenie schém oceňovania environmentálneho správania sa spoločností;
 - podporovať inováciu výrobkov s cieľom „ozelenenia“ trhu, okrem iného prostredníctvom šírenia výsledkov programu LIFE ⁽²⁾;
 - nábádanie k dobrovoľným záväzkom alebo dohodám na dosiahnutie dlhodobých cieľov čistého životného prostredia vrátane stanovenia postupov v prípade ich nedodržiavania.
6. Pomôcť zabezpečiť, aby boli jednotliví spotrebiteľia, podniky a verejné orgány vo svojej úlohe kupujúcich lepšie informovaní o procesoch a výrobkoch, čo sa týka ich vplyvu na životné prostredie, s cieľom dosiahnuť trvalo udržateľné štruktúry spotreby. To si vyžaduje:
- nábadať k používaniu environmentálnych značiek a ďalších foriem environmentálnych informácií a označovania, ktoré spotrebiteľom umožnia porovnať environmentálne vplyvy rôznych výrobkov toho istého typu;
 - nábadať k používaniu spoľahlivých environmentálnych výrokov samotných podnikov a predchádzať zavádzajúcim výrokom;
 - podporovať politiku zeleného verejného obstarávania, ktorá by umožnila zohľadňovanie environmentálnych charakteristík a možnú integráciu environmentálneho životného cyklu vrátane výrobných fáz, do metód verejného obstarávania pri súčasnom rešpektovaní pravidiel spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže a vnútorného trhu spolu s usmerneniami o najlepšej praxi a začať s preskúmaním zeleného obstarávania u inštitúcií spoločenstva.
7. Podporovať environmentálnu integráciu vo finančnom sektore. To si vyžaduje:
- zváženie dobrovoľnej iniciatívy finančného sektora, ktorá by zahŕňala usmernenia na uvádzanie údajov o environmentálnych nákladoch do výročných správ spoločností, a výmenu najlepšej praxe pri tvorbe politík medzi členskými štátmi;

(1) Nariadenie (ES) 761/2001 Európskeho parlamentu a Rady z 19. marca 2001, umožňujúce dobrovoľnú účasť organizácií v schéme environmentálneho manažérstva a auditu spoločenstva (EMAS) (Ú. v. ES L 114, 24.4.2001, s. 1).

(2) Nariadenie (ES) 1655/2000 Európskeho parlamentu a Rady zo 17. júla 2000, týkajúce sa finančného nástroja pre životné prostredie (LIFE) (Ú. v. ES L 192, 28.7.2000, s. 1).

- vyzvať Európsku investičnú banku, aby zlepšila integráciu dlhodobých environmentálnych cieľov a záujmov do činností súvisiacich s poskytovaním pôžičiek, najmä s cieľom podporovať trvalo udržateľný rozvoj v kandidátskych krajinách;
 - podporu integrácie environmentálnych cieľov a záujmov do činností ostatných finančných inštitúcií, ako je napríklad Európska banka pre obnovu a rozvoj.
8. Vytvorenie režimu environmentálnej zodpovednosti spoločstva si okrem iného vyžaduje:
- legislatívu o environmentálnej zodpovednosti.
9. Zlepšenie spolupráce a partnerstva so spotrebiteľskými skupinami a mimovládnyimi organizáciami a podpora lepšieho chápania environmentálnych problémov občanmi Európy a ich účasť na ich riešení si vyžaduje:
- zabezpečenie prístupu k informáciám, účasti a spravodlivosti prostredníctvom včasnej ratifikácie Aarhuského dohovoru ⁽¹⁾ spoločnosťou a členskými štátmi;
 - podporu poskytovaniu dostupných informácií občanom o stave a vývojových trendoch životného prostredia vo vzťahu k sociálnym, hospodárskym a zdravotným vývojovým trendom;
 - všeobecné zvyšovanie environmentálneho vedomia;
 - vytváranie všeobecných pravidiel a princípov správneho environmentálneho riadenia v rámci procesov diskusie.
10. Odporúčať a podporovať efektívne a trvalo udržateľné využívanie a hospodárenie s pôdou a s moriami, berúc do úvahy environmentálne záujmy. Pri súčasnom úplnom rešpektovaní princípu subsidiarity si to vyžaduje:
- podporu najlepšej praxe týkajúcej sa trvalo udržateľného územného plánovania, ktoré berie do úvahy osobitné regionálne okolnosti so zvláštnym dôrazom na program integrovaného riadenia pobrežných zón;
 - propagáciu najlepšej praxe a podporu sietí posilňujúcich výmenu skúseností o trvalo udržateľnom rozvoji vrátane mestských oblastí, morí, pobrežných a horských oblastí, mokradí a ďalších citlivých oblastí;
 - rozšírenie používania poľnohospodársko-environmentálnych opatrení v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, zvyšovanie zdrojov na tieto opatrenia a zväčšovanie ich rozsahu;
 - nábádanie členských štátov, aby zväžili používanie regionálneho plánovania ako nástroja na zlepšenie ochrany životného prostredia pre občanov a podporu výmeny skúseností o trvalo udržateľnom regionálnom rozvoji najmä v mestských a husto obývaných oblastiach.

⁽¹⁾ Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, Aarhus, 25. júna 1998.

Článok 4

Tematické stratégie

1. Činnosti v článkoch 5 až 8 zahŕňajú vypracovanie tematických stratégií a hodnotenie existujúcich stratégií prioritných problémov životného prostredia, ktoré si vyžadujú širší prístup. Tieto stratégie by mali obsahovať identifikáciu návrhov, ktoré sú potrebné na dosiahnutie dlhodobých cieľov uvedených v programe, a postupov potrebných na ich prijatie. Tieto stratégie sa majú predložiť Európskemu parlamentu a Rade a majú mať, kde to príchádza do úvahy, podobu rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktoré má byť prijaté podľa postupu uvedenom v článku 251 zmluvy. Podľa právneho základu jednotlivých návrhov sa legislatívne návrhy vyplývajúce z týchto stratégií prijímú v súlade s postupom ustanoveným v článku 51 zmluvy.

2. Tematické stratégie môžu obsahovať prístupy z tých, ktoré sú uvedené v článku 3 a v článku 9 a odpovedajúce kvalitatívne a kvantitatívne environmentálne krátkodobé ciele a časové harmonogramy, na základe ktorých sa môžu plánované opatrenia merať a hodnotiť.

3. Tematické stratégie by sa mali vypracovávať a realizovať na základe konzultácií s relevantnými stranami, ako sú napríklad mimovládne organizácie, priemysel, ostatní sociálni partneri a verejné orgány, pri súčasnom zabezpečení, kde je to možné, konzultácií s kandidátskymi krajinami v rámci tohto procesu.

4. Tematické stratégie by mali byť predložené Európskemu parlamentu a Rade najneskôr do troch rokov od prijatia programu. Strednodobá správa, v ktorej Komisia zhodnotí pokrok dosiahnutý pri realizácii programu, musí obsahovať prehodnotenie tematických stratégií.

5. Komisia každý rok podá Európskemu parlamentu a Rade správu o pokroku dosiahnutom pri vypracovávaní a realizácii stratégií a o ich efektívnosti.

Článok 5

Dlhodobé ciele a prioritné oblasti zamerané na riešenie problému so zmenou klímy

1. Zámery uvedené v článku 2 by sa mali dosiahnuť pomocou:

- ratifikácie a vstúpenia do platnosti Kjótskeho protokolu k dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy do roku 2002 a splnenie záväzku 8 %-ného zníženia emisií do rokov 2008–12 v porovnaní s úrovňami pre Európske spoločstvo ako celok z roku 1990 v súlade so záväzkami jednotlivých štátov, ktoré sú uvedené v záveroch Rady zo 16. a 17. júna 1998;

- realizácia preukázateľného pokroku dosiahnutého do roku 2005 pri plnení záväzkov vyplývajúcich z Kjótskeho protokolu;

- zabezpečiť spoločstvu dôveryhodné postavenie, ktoré by ho oprávňovalo presadzovať medzinárodnú dohodu s prísnejšími cieľovými hodnotami, ako sú hodnoty ustanovené v Kjótskom protokole na znižovanie emisií v druhej etape záväzku. Táto dohoda by sa mala zamerať na výrazné zníženie emisií, berúc v plnom rozsahu do úvahy okrem iného aj zistenia tretej hodnotiacej správy IPCC a berúc do úvahy potrebu pokročiť smerom ku globálne vyrovnanému rozdeleniu emisií skleníkových plynov.
2. Tieto ciele sa majú dosiahnuť okrem iného aj prostredníctvom týchto prioritných činností:
- i) vykonávaním medzinárodných záväzkov týkajúcich sa klímy, ktoré sú uvedené v Kjótskom protokole, prostredníctvom:
- a) sledovania výsledkov Európskeho programu o zmene klímy a prijatia účinných spoločných a koordinovaných politík a opatrení na základe tohto programu, vhodných na rozličné odvetvia, ktoré by doplnili vnútroštátne činnosti v členských štátoch;
- b) práce na vytvorení rámca spoločenstva na rozvoj efektívneho obchodovania s emisiami CO₂ s možným rozšírením aj na ostatné skleníkové plyny;
- c) zlepšenia monitorovania skleníkových plynov a pokroku dosiahnutom pri plnení záväzkov členských štátov vyplývajúcich z dohody o internom zdieľaní záťaže;
- ii) znižovanie emisií skleníkových plynov v odvetví energetiky:
- a) podľa možnosti čo najskôr vykonať inventarizáciu a prehľad dotácií, ktoré pôsobia proti účinnému a trvalo udržateľnému využívaniu energie s cieľom ich postupného zrušenia;
- b) nábádania k používaniu obnoviteľných zdrojov a fosílnych palív s nižším obsahom uhlíka na výrobu energie;
- c) nábádanie k používaniu obnoviteľných zdrojov energie vrátane používania stimulov aj na miestnej úrovni na splnenie krátkodobého smerného cieľa, ktorý predstavuje 12 % z celkovej spotreby energie do roku 2010;
- d) zavedenie stimulov na zvýšenie kombinovanej výroby tepla a energie a vykonávanie opatrení zameraných na zdvojnásobenie celkového podielu kombinovanej výroby tepla a energie v celom spoločenstve na 18 % z celkovej hrubej výroby elektrickej energie;
- e) predchádzať vzniku a znižovať emisie metánu z výroby a distribúcie energie;
- f) zvyšovanie energetickej účinnosti;
- iii) Znižovanie emisií skleníkových plynov v odvetví dopravy:
- a) identifikácia a vykonanie osobitných krokov na zníženie emisií skleníkových plynov z letectva, ak do roku 2002 nedôjde k dohode takýchto krokov v rámci Medzinárodnej organizácie civilného letectva;
- b) identifikácia a vykonanie osobitných krokov na zníženie emisií skleníkových plynov z námornej dopravy, ak do roku 2003 nedôjde k dohode takýchto krokov v rámci Medzinárodnej námornej organizácie;
- c) nábádať k prechodu na efektívnejšie a čistejšie spôsoby dopravy vrátane lepšej organizácie a logistiky;
- d) v zmysle plánu EÚ, ktorým je 8 %-né zníženie emisií skleníkových plynov, vyzvať Komisiu, aby do konca roku 2002 predložila oznámenie o kvantifikovaných dlhodobých environmentálnych cieľoch trvalo udržateľného systému dopravy;
- e) identifikácia a vykonanie ďalších osobitných krokov vrátane prijatia príslušných právnych predpisov na znižovanie emisií skleníkových plynov z motorových vozidiel vrátane N₂O;
- f) propagácia vývoja a používania alternatívnych palív a vozidiel s nízkou spotrebou paliva s cieľom výrazne a nepretržite zvyšovať ich podiel;
- g) podpora opatrení na zahrnutie všetkých environmentálnych nákladov do ceny za dopravu;
- h) oslabenie vzájomného vzťahu medzi hospodárskym rastom a dopytom po doprave s cieľom znižovať vplyv na životné prostredie;
- iv) Znižovanie emisií skleníkových plynov pri priemyselnej výrobe:
- a) propagácia praktík a techník environmentálnej účinnosti v priemysle;
- b) rozvíjať spôsoby, ako pomôcť malým a stredným podnikom prispôsobiť sa, modernizovať a zlepšiť svoje správanie;
- c) nábádať k rozvoju environmentálne vhodných a technicky realizovateľných alternatív vrátane zavedenia opatrení spoločenstva, ktoré by boli zamerané na znižovanie emisií, postupné zastavenie výroby, ak to prichádza do úvahy a ak je to realizovateľné, a znižovanie používania priemyselných plynov obsahujúcich fluór, HFC (hydrofluórokarbony), PFC (perfluórokarbony) a SF₆ (fluorid sírový);
- v) znižovanie emisií skleníkových plynov v ostatných odvetviach:
- a) propagovanie energetickej účinnosti, konkrétne pri vykurovaní, chladení a zásobovaní teplou vodou, pri projektovaní budov;

b) zohľadňovanie potreby znižovať emisie skleníkových plynov súčasne s ostatnými environmentálnymi záujmami v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a v rámci stratégie odpadového hospodárstva spoločnosti;

vi) používanie ďalších vhodných nástrojov, ako napríklad:

a) propagovanie využívania fiškálnych opatrení vrátane včasného vytvorenia vhodného rámca spoločnosti na zdaňovanie energie s cieľom nabádať k prechodu na efektívnejšie využívanie energie, prechodu na čistejšie energie a dopravu a nabádanie k technickým inováciám;

b) nabádanie k uzatváraniu environmentálnych dohôd s priemyselnými odvetviami o znižovaní emisií skleníkových plynov;

c) zabezpečenie, aby sa zmena klímy stala hlavnou témou politiky spoločnosti na výskum a technický rozvoj a na vnútroštátne výskumné programy.

3. Okrem spomalenia zmeny klímy by spoločnosť mala pripraviť opatrenia zamerané na prispôsobovanie sa následkom zmeny klímy:

— prehodnotením politik spoločnosti, najmä tých, ktoré súvisia so zmenou klímy, aby sa toto prispôsobovanie adekvátne odrazilo v investičných rozhodnutiach;

— nabádať k regionálnemu modelovaniu a hodnoteniam klímy na účely príprav opatrení na prispôsobovanie sa na regionálnej úrovni, ako je napríklad hospodárenie s vodnými zdrojmi, zachovanie biodiverzity, predchádzanie vysychaniu oblastí a záplavám a podpora informovanosti občanov a podnikateľskej sféry.

4. Je potrebné zabezpečiť, aby sa problém zmeny klímy bral do úvahy pri rozširovaní spoločnosti. To si okrem iného vyžaduje nasledujúce činnosti spolu s kandidátskymi krajinami:

— podporu budovania kapacít na uplatňovanie domácich opatrení na využívanie kjótskych mechanizmov a zlepšené podávanie správ a monitorovanie emisií;

— podporu udržateľnejšieho odvetvia dopravy a energetiky;

— zabezpečenie ďalšieho posilňovania spolupráce s kandidátskymi krajinami v súvislosti s problémami zmeny klímy.

5. Boj proti zmene klímy bude predstavovať neoddeliteľnú súčasť politik zahraničných vzťahov Európskej únie a bude predstavovať jednu z priorit v politike trvalo udržateľného rozvoja. To si vyžiada sústredené a koordinované úsilie tak zo strany spoločnosti, ako aj zo strany členských štátov, zamerané na:

— budovanie kapacít na pomoc rozvojovým krajinám a krajinám v prechodnom období, napríklad prostredníctvom podpory projektov súvisiacich s mechanizmom čistého rozvoja

(CDM), ktorý je uvedený v Kjótskom protokole, a ich spoločné vykonávanie;

— odozvu na identifikované potreby prevodu technológií;

— pomoc s problémami prispôsobovania sa zmene klímy v dotknutých krajinách.

Článok 6

Dlhodobé ciele a prioritné oblasti činností súvisiacich s prírodou a biodiverzitou

1. Zámery uvedené v článku 2 by sa mali dosiahnuť pomocou nasledovných dlhodobých cieľov:

— zastavenie znižovania biologickej rôznorodosti s cieľom dosiahnuť tento zámer do roku 2010 vrátane predchádzania a zmierňovania účinkov cudzích invazívnych druhov a genotypov;

— ochrana prírody a biodiverzity pred škodlivým znečisťovaním a ich príslušná obnova;

— zachovanie, príslušná obnova a trvalo udržateľné využívanie morského prostredia, pobreží a mokradí;

— zachovanie a príslušná obnova oblastí značnej krajinskej hodnoty vrátane kultivovaných ako aj citlivých oblastí;

— zachovanie druhov a biotopov s osobitným dôrazom na zabránenie fragmentácie prirodzeného prostredia;

— podpora trvalo udržateľného využívania pôdy, venujúc zvláštnu pozornosť predchádzaniu erózii pôdy, zhoršovaniu kvality pôdy, jej kontaminácii a vysušovaniu.

2. Tieto dlhodobé ciele sa majú dosiahnuť prostredníctvom nasledujúcich prioritných činností, berúc do úvahy princíp subsidiarity, vychádzajúcich z existujúcich globálnych a regionálnych dohovorov a stratégií a úplným vykonávaním relevantných aktov spoločnosti. Ekologický prístup, ktorý bol prijatý v dohovore o biologickej diverzite ⁽¹⁾, by sa mal uplatňovať:

a) na biodiverzitu:

— zabezpečením realizácie a podpory monitorovania a hodnotenia stratégie spoločnosti pre biodiverzitu a relevantných akčných plánov, okrem iného prostredníctvom programu na zber údajov a informácií, vyvíjaním príslušných ukazovateľov a podporou využívania dostupných techník a najlepších environmentálnych praktík;

— podporou výskumu biodiverzity, genetických zdrojov, ekosystémov a interakcií s ľudskou činnosťou;

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 309, 13.12.1993, s. 1.

- vypracovaním opatrení na rozšírenie trvalo udržateľného využívania, trvalo udržateľnej výroby a trvalo udržateľných investícií vo vzťahu k biodiverzite;
 - nabádaním k zosúladenému hodnoteniu, ďalšiemu výskumu a spolupráci v súvislosti s ohrozenými druhmi;
 - globálnou podporou spravodlivého a vyrovnaného zdieľania výhod, ktoré vyplývajú z využívania genetických zdrojov, na vykonávanie článku 15 dohovoru o biologickej diverzite o prístupe ku genetickým zdrojom pochádzajúcim z tretích krajín;
 - vypracovaním opatrení zameraných na prevenciu a kontrolu cudzích invazívnych druhov vrátane cudzích genotypov;
 - zriadením siete Natura 2000 a zavedením nevyhnutných technických a finančných nástrojov a opatrení, ktoré sú potrebné na jej úplnú realizáciu a na ochranu druhov, ktoré sú chránené podľa smerníc o biotopoch a vtákoch;
 - podporou rozšírenia siete Natura 2000 aj do kandidátskych krajín;
- b) na havárie a živelné pohromy:
- podporou koordinácie zo strany spoločenstva tých činností, ktoré vykonávajú členské štáty v súvislosti s haváriami a živelnými pohromami, napríklad vytvorením siete na výmenu postupov a nástrojov prevencie;
 - vypracovanie ďalších opatrení, ktoré by pomohli predchádzať nebezpečenstvu veľkých havárií, s osobitným zreteľom na riziká súvisiace s ropovodmi, baníctvom, námornou prepravou nebezpečných látok a vypracovaním opatrení na odpady pochádzajúce z banskej činnosti;
- c) tematická stratégia o ochrane pôdy zameraná okrem iného na ochranu pred znečisťovaním, eróziou, vysušovaním a degradáciou pôdy, zabráním pôdy a hydrogeologickými rizikami, berúc do úvahy regionálnu rozmanitosť vrátane špecifik horských a suchých oblastí;
- d) podpora trvalo udržateľného riadenia ťažobného priemyslu s cieľom znížiť jeho vplyv na životné prostredie;
- e) podpora integrácie ochrany a obnovy hodnôt krajiny do iných politík vrátane politiky cestovného ruchu, berúc do úvahy relevantné medzinárodné nástroje;
- f) podpora integrácie zohľadňovania biodiverzity do poľnohospodárskych politík a nabádanie k trvalo udržateľnému rozvoju vidieka, k multifunkčnému a trvalo udržateľnému poľnohospodárstvu prostredníctvom:
- nabádania k úplnému využívaniu súčasných príležitostí, ktoré ponúka spoločná poľnohospodárska politika a opatrenia iných politík;
 - nabádaním k environmentálne zodpovednejšiemu hospodáreniu vrátane, kde to prichádza do úvahy, extenzívnych výrobných metód, integrovaných spôsobov hospodárenia, organického poľnohospodárstva a agro-biodiverzity v budúcich revíziách spoločnej poľnohospodárskej politiky, berúc do úvahy potrebu vyváženého prístupu k multifunkčnej úlohe vidieckych spoločenskostí;
- g) podpora trvalo udržateľného využívania morí a ochrana morských ekosystémov vrátane morského dna, oblastí v okolí ústí riek a pobrežných oblastí, venujúc zvláštnu pozornosť miestam s vysokou hodnotnou biologickou rozmanitosťou prostredníctvom:
- podpory väčšej integrácie environmentálnych záujmov do spoločnej politiky rybolovu, berúc do úvahy možnosť jej revízie v roku 2002;
 - tematickej stratégie na ochranu zachovania morského prostredia, berúc do úvahy okrem iného aj lehoty a plnenie záväzkov vyplývajúcich z dohôd o ochrane morí a potrebu znížiť emisie a vplyv námornej dopravy a ostatných činností na mori a na pevnine;
 - podpora integrovaného riadenia pobrežných zón;
 - ďalšia podpora ochrany morských oblastí, najmä v rámci siete Natura 2000, ako aj využitím ďalších vhodných prostriedkov spoločenstva;
- h) vykonávanie a ďalší rozvoj stratégií a opatrení týkajúcich sa lesov v súlade so stratégiou Európskej únie pre lesy, berúc do úvahy princíp subsidiarity a otázky biodiverzity, a obsahujúcich nasledujúce prvky:
- zlepšenie existujúcich opatrení spoločenstva, ktoré chránia lesy, a uplatňovanie trvalo udržateľného hospodárenia s lesmi, okrem iného prostredníctvom národných programov pre lesy v súvislosti s plánmi rozvoja vidieka, so zvláštnym dôrazom na monitorovanie viacnásobnej úlohy lesov v súlade s odporúčaniami prijatými na ministerskej konferencii o ochrane lesov v Európe a v rámci Fóra Organizácie Spojených národov pre lesy a v rámci dohovoru o biodiverzite a na iných fórach;
 - nabádanie k efektívnej koordinácii medzi politikami všetkých odvetví, ktoré súvisia s lesníctvom, vrátane súkromného sektora, ako aj koordinácia činností všetkých hlavných účastníkov, ktorí sa zaoberajú problémami lesov;
 - podnecovať zvýšenie podielu dreva, ktoré bolo vyprodukované trvalo udržateľným spôsobom, na trhu, okrem iného prostredníctvom nabádania k udeľovaniu certifikátov pre trvalo udržateľné hospodárenie s lesmi a nabádania k označovaniu s tým súvisiacich výrobkov;
 - pokračovanie aktívnej účasti spoločenstva a členských štátov na vykonávanie globálnych a regionálnych rezolúcií a v diskusiách a rokovaní o otázkach súvisiacich s lesmi;

- preskúmanie možností podniknutia aktívnych krokov na predchádzanie a boj proti obchodu s nezákonne vyťaženým drevom;
 - nabádanie k zohľadňovaniu účinkov zmeny klímy v lesnom hospodárstve;
- i) na geneticky modifikované organizmy (GMO);
- vypracovanie ustanovení a metód hodnotenia rizík, identifikácie, označovania a sledovateľnosti GMO s cieľom umožniť efektívne monitorovanie a kontroly účinkov na zdravie a životné prostredie;
 - zameranie sa na urýchlenie ratifikáciu a vykonávanie Kartagenského protokolu o biologickej bezpečnosti a podpora vybudovania regulačných rámcov v tretích krajinách, v prípade potreby poskytnutím technickej a finančnej pomoci.

Článok 7

Dlhodobé ciele a prioritné oblasti činnosti zamerané na životného prostredia, zdravie a kvalitu života

1. Zámery uvedené v článku 2 by sa mali dosiahnuť prostredníctvom nasledujúcich dlhodobých cieľov, berúc do úvahy príslušné normy, usmernenia a programy Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO):

- dosiahnutie lepšieho pochopenia hrozieb pre životné prostredie a ľudské zdravie s cieľom podniknutia krokov na predchádzanie týmto hrozbám a ich obmedzenie;
- prispieť k dosiahnutiu lepšej kvality života pomocou integrovaného prístupu zameraním sa na mestské oblasti;
- zamerať sa na to, aby sa v rámci jednej generácie (2020) dosiahlo, že sa chemické látky budú vyrábať a používať len takými spôsobmi, ktoré nebudú mať významný negatívny vplyv na zdravie a životné prostredie, uvedomujúc si, že je potrebné odstrániť súčasné medzery v poznatkoch o vlastnostiach, používaní, nakladaní a vystavení pôsobeniu chemických látok;
- chemické látky, ktoré sú nebezpečné, by sa mali nahradiť bezpečnejšími chemikáliami alebo bezpečnejšími alternatívnymi technológiami, ktoré si nevyžadujú použitie chemikálií, s cieľom znížiť riziká pre človeka a životné prostredie;
- znížiť účinky pesticídov na ľudské zdravie a životné prostredie a všeobecnejšie dosiahnuť udržateľnejšie používanie pesticídov, ako aj výrazné celkové zníženie rizík a používania pesticídov, ktoré by bolo zároveň v súlade s nevyhnutnou ochranou úrody. Používané pesticídy, ktoré sú perzistentné alebo biokumulatívne, alebo toxické, alebo majú iné nežiadúce vlastnosti, by sa mali tam, kde je to možné, nahradiť menej nebezpečnými;

- dosiahnutie takej úrovne kvality podzemných a povrchových vôd, ktorá nezapríči výrazný vplyv a riziko na ľudské zdravie a životné prostredie, a zabezpečenie, aby úroveň čerpania vodných zdrojov bola z dlhodobého hľadiska trvalo udržateľná;
- dosiahnutie úrovne kvality ovzdušia, ktorá nezapríči významné negatívne vplyvy a riziká pre ľudské zdravie a životné prostredie;
- značné zníženie počtu osôb pravidelne vystavených priemerným dlhodobým hladinám hluku, najmä z cestnej dopravy, ktoré podľa vedeckých štúdií majú škodlivé účinky na ľudské zdravie, a príprava ďalších krokov v práci so smernicou o hluku.

2. Tieto dlhodobé ciele sa majú dosiahnuť prostredníctvom nasledujúcich prioritných činností:

a) posilňovaním výskumných programov a vedeckej expertíznej činnosti spoločenstva a nábádaním k medzinárodnej koordinácii národných výskumných programov s cieľom podporovať dosiahnutie dlhodobých cieľov týkajúcich sa zdravia a životného prostredia a najmä:

- identifikácie a odporúčania prioritných oblastí na výskum a ďalšiu činnosť, okrem iného vrátane možných vplyvov zdrojov elektromagnetického znečisťovania na zdravie, venujúc zvláštnu pozornosť rozvoju a overovaniu alternatívnych spôsobov testovania namiesto testov na zvieratách, najmä v oblasti bezpečnosti chemikálií;
- definície a vypracovania ukazovateľov zdravia a životného prostredia;
- opätovného preskúmania, rozvoja a aktualizácie súčasných zdravotných noriem a hraničných hodnôt, kde to prichádza do úvahy aj účinkov na potenciálne zraniteľné skupiny, napríklad deti a staršie osoby, a synergického a vzájomného účinku rôznych znečisťujúcich látok;
- posúdenia trendov a zabezpečenia mechanizmu včasného upozorňovania na nové alebo objavujúce sa problémy;

b) čo sa týka chemických látok:

- prenášanie zodpovednosti na výrobcov, dovozcov a užívateľov v produktovom reťazci za získavanie poznatkov o všetkých chemikáliách (povinnosť starať sa) a hodnotenie rizík súvisiacich s ich používaním vrátane ich použitia vo výrobkoch, ako aj o ich opätovnom využití/zhodnotení a zneškodňovaní;
- vytvorenie koherentného systému založeného na viacúrovňovom prístupe, s výnimkou chemických látok používaných vo veľmi malých množstvách, na testovanie, hodnotenie rizík a riadenia rizík u nových a existujúcich látok za použitia testovacích postupov, ktoré minimalizujú testovanie na zvieratách, a vývoj alternatívnych testovacích metód;

- zabezpečenie, aby príslušné chemické látky, ktorých sa to týka, podliehali zrýchleným postupom riadenia rizík a aby sa látky obzvlášť veľkého záujmu vrátane látok karcinogénnych, mutagénnych a látok toxických na reprodukciu, ako aj látok, ktoré majú vlastnosti POP (perzistentných organických látok), používali len v odôvodnených a jasne definovaných prípadoch a pred použitím podliehali schváleniu;
 - zabezpečenie, aby sa výsledky hodnotení rizík chemikálií zohľadňovali vo všetkých oblastiach právnych predpisov spoločenstva, v ktorých dochádza k regulácii chemikálií, a aby sa predchádzalo duplicité prác;
 - stanovením kritérií na zaraďovanie medzi látky obzvlášť veľkého záujmu tých látok, ktoré sú perzistentné, biokumulatívne a toxické, ako aj látok, ktoré sú vysoko perzistentné, vysoko biokumulatívne a po zavedení dohodnutých testovacích metód a kritérií počítat s pridávaním známych endokrinných narušovateľov;
 - zabezpečenie urýchleného vypracovania hlavných opatrení, ktoré sú nevyhnutné na identifikáciu cieľov, aby mohli vstúpiť do platnosti ešte pred strednodobým hodnotením;
 - zabezpečenie verejného prístupu k tým informáciám z registra chemikálií spoločenstva (REACH Register), ktoré nie sú dôverné;
- c) čo sa týka pesticídov:
- úplné vykonávanie a preskúmanie efektívnosti platného právneho rámca ⁽¹⁾ s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany v prípade jeho zmeny a doplnenia. Toto hodnotenie môže zahŕňať, kde to prichádza do úvahy, komparatívne posudzovanie a rozvoj autorizačných postupov spoločenstva na uvádzanie pesticídov na trh;
 - tematická stratégia o trvalo udržateľnom používaní pesticídov, ktorá sa bude zaoberať:
 - i) minimalizáciou nebezpečenstiev a rizík, ktoré vyplývajú z používania pesticídov, na zdravie a životné prostredie;
 - ii) zlepšenými kontrolami používania a distribúcie pesticídov;
 - iii) znižovaním úrovni škodlivých účinných látok, okrem iného aj pomocou nahrádzania najnebezpečnejších látok bezpečnejšími, vrátane nechemických alternatív;
 - iv) nábádaním k pestovaniu takých kultívácií, ktoré si vyžadujú malé množstvá pesticídov alebo žiadne, prostredníctvom zvyšovania informovanosti užívateľov
- a podporou používania kódexov správnej praxe a podporou zváženého možného uplatnenia finančných nástrojov;
- v) transparentným systémom podávania správ a monitorovania pokroku dosiahnutého pri plnení cieľov stratégie vrátane vytvorenia vhodných ukazovateľov;
- d) čo sa týka chemikálií a pesticídov:
- zameranie sa na urýchlenú ratifikáciu Rotterdamského dohovoru o postupe udeľovania predchádzajúceho informovaného súhlasu na určité nebezpečné chemikálie a pesticídy v medzinárodnom obchode a Štokholmského dohovoru o perzistentných organických látkach (POP);
 - zmena a doplnenie nariadenia Rady (EHS) 2455/92 z 23. júla 1992, týkajúceho sa vývozu a dovozu určitých nebezpečných chemikálií ⁽²⁾, s cieľom uviesť ho do súladu s Rotterdamským dohovorom, zlepšiť procedurálne mechanizmy a zlepšiť informovanosť rozvojových krajín;
 - podpora zlepšenia hospodárenia s chemikáliami a pesticídmi v rozvojových a kandidátskych krajinách vrátane likvidácie zásob zastaralých pesticídov, okrem iného podporou projektov zameraných na likvidáciu týchto pesticídov;
 - prispievať k medzinárodnému úsiliu vynakladanému na vypracovanie strategického prístupu k medzinárodnému hospodáreniu s chemikáliami;
- e) čo sa týka trvalo udržateľného využívania a vysokej kvality vôd:
- zabezpečenie vysokej úrovne ochrany povrchových a podzemných vôd, predchádzanie znečisťovaniu a podpora trvalo udržateľného využívania vôd;
 - práce na dosiahnutí zabezpečenia úplnej implementácie rámcovej smernice o vodách ⁽³⁾ zameraním sa na dobrý ekologický, chemický a kvantitatívny stav vôd a koherentné a trvalo udržateľné hospodárenie s vodou;
 - vypracovanie opatrení zameraných na zastavenie vypúšťania odpadových vôd, emisie a úbytok prioritných nebezpečných látok v súlade s ustanoveniami rámcovej smernice o vodách;
 - zabezpečenie vysokej úrovne ochrany vody na kúpanie vrátane revízie smernice o vode na kúpanie ⁽⁴⁾;
-
- ⁽¹⁾ Smernica Rady 91/414/EHS z 15. júla 1991, ktorá sa týka uvádzania výrobkov na ochranu rastlín na trh (Ú. v. ES L 230, 19.8.1991, s. 1). Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Komisie 2001/49/ES (Ú. v. ES L 176, 29.6.2001, s. 61).
- ⁽²⁾ Ú. v. ES L 251, 29.8.1992, s. 13. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) 2247/98 (Ú. v. L 282, 20.10.1998, s. 12).
- ⁽³⁾ Smernica 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ustanovujúca rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).
- ⁽⁴⁾ Smernica Rady 76/160/EHS z 8. decembra 1975, týkajúca sa kvality vody na kúpanie (Ú. v. ES L 31, 5.2.1976, s. 1). Smernica naposledy zmenená a doplnená Aktom o pristúpení z roku 1994.

- zabezpečenie integrácie konceptov a prístupov rámcovej smernice o vodách a ostatných smerníc, týkajúcich sa ochrany vôd, do ostatných politík spoločenstva;
- f) čo sa týka kvality ovzdušia, rozvoj a implementácia opatrení, ktoré sú uvedené v článku 5 pri doprave, priemysle a energetických odvetví, by mali byť v súlade s ochranou kvality ovzdušia a prispievať k jej zlepšovaniu. Ďalšie plánované opatrenia sú:
- zlepšovanie monitorovania a hodnotenia kvality ovzdušia vrátane usadzovania znečisťujúcich látok a poskytovanie informácií verejnosti vrátane rozvoja a používania ukazovateľov;
 - tematická stratégia na posilnenie koherentnej a integrovanej politiky týkajúcej sa znečisťovania ovzdušia, ktorá by obsahovala priority ďalších činností, prehodnocovanie a prípadná aktualizácia noriem kvality ovzdušia a národných emisných stropov s cieľom dosiahnuť dlhodobý cieľ, ktorým je neprekročenie kritických záťaží a úrovní a vytvorenie lepšieho systému zberu informácií, modelovania a vypracovávaní prognóz;
 - prijatie vhodných opatrení týkajúcich sa prízemného ozónu a tuhých častíc;
 - posúdenie kvality ovzdušia vo vnútorných priestoroch a jej vplyvov na zdravie, v prípade potreby spolu s odporúčaniami ďalších opatrení;
 - zohrávanie vedúcej úlohy pri rokovaní a vykonávaní Montrealského protokolu o látkach poškodzujúcich ozónovú vrstvu;
 - zohrávanie vedúcej úlohy pri rokovaní o posilňovaní väzieb a interakcií s medzinárodnými procesmi, ktoré prispievajú k dosahovaniu čistého ovzdušia v Európe;
 - ďalší rozvoj osobitných nástrojov spoločenstva na znižovanie emisií z jednotlivých kategórií zdrojov;
- g) čo sa týka hluku:
- dopĺňanie a ďalšie zlepšovanie opatrení vrátane vhodných schvaľovacích postupov týkajúcich sa emisií hluku zo služieb a výrobkov, najmä z motorových vozidiel, vrátane opatrení na znižovanie hluku z interakcie medzi pneumatikami a povrchom vozovky, ktoré by neohrozovali bezpečnosť cestnej dopravy, ďalej z koľajových vozidiel, lietadiel a stacionárnych strojov;
 - vypracovanie a realizácia nástrojov na zmiernenie hluku z dopravy, kde to prichádza do úvahy, napríklad prostredníctvom znižovania dopytu po doprave, prechodom na menej hlučné spôsoby dopravy, podporou technických opatrení a trvalo udržateľného plánovania dopravy;
- h) čo sa týka mestského prostredia:
- tematická stratégia podporujúca integrovaný horizontálny prístup v rámci politík spoločenstva a zlepšovanie kvality mestského prostredia berúc do úvahy pokrok dosiahnutý pri vykonávaní, prípadne revízii existujúceho rámca spolupráce ⁽¹⁾ a zaoberajúca sa:
 - propagáciou miestnej agendy 21;
 - oslabovaním väzby medzi hospodárskym rastom a dopytom po osobnej doprave;
 - potrebou väčšieho podielu verejnej dopravy, železničnej dopravy, dopravy po vnútrozemských vodných cestách, chôdze a cyklistiky;
 - potrebou vysporiadať sa s rastúcim objemom dopravy a významné oslabenie vzájomného vzťahu medzi rastom dopravy a rastom HDP;
 - potrebou propagácie používania nízkoemisných vozidiel vo verejnej doprave;
 - významom ukazovateľov mestského prostredia.

Článok 8

Dlhodobé ciele a prioritné oblasti činnosti zamerané na trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a odpadov a hospodárenie s nimi

1. Zámery uvedené v článku 2 by sa mali dosiahnuť prostredníctvom týchto dlhodobých cieľov:

- zameraním sa na zabezpečenie toho, aby spotreba zdrojov a s tým súvisiace účinky neprekročili mieru únosného zaťaženia životného prostredia a prerušenie väzieb medzi hospodárskym rastom a využívaním zdrojov. V tejto súvislosti sa pripomína smerný krátkodobý cieľ, dosiahnuť v spoločenstve do roku 2010 výrobu 22 % elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom podstatne zvýšiť stupeň využívania zdrojov a účinnosť využívania energie;
- dosiahnuť celkové významné zníženie objemov vzniku odpadov prostredníctvom iniciatív zameraných na prevenciu, vyšší stupeň využívania zdrojov a prechod k udržateľnejším spôsobom výroby a štruktúram spotreby;
- významné zníženie množstva odpadov určených na zneškodňovanie a objemov produkovaných nebezpečných odpadov pri súčasnom predchádzaní zvýšeniu emisií do ovzdušia, vody a pôdy;

⁽¹⁾ Rozhodnutie 1411/2001/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o rámci spoločenstva pre spoluprácu na podporu trvalo udržateľného rozvoja miest (Ú. v. ES L 191, 13.7.2001, s. 1).

— nabádanie k opätovnému využívaniu odpadov a u odpadov, ktoré sa stále produkujú, by sa úroveň ich nebezpečnosti mala znížiť a mali by predstavovať čo najmenšie riziko; uprednostňovať by sa malo ich zhodnocovanie a najmä recyklácia; malo by sa minimalizovať množstvo zneškodňovaných odpadov a tieto by mali byť bezpečne zneškodnené; odpady určené na zneškodňovanie by sa mali upravovať podľa možnosti čo najbližšie pri mieste ich vzniku tak, aby to nevedlo k zníženiu efektívnosti spracovania odpadov.

2. Tieto dlhodobé ciele by sa mali dosahovať s ohľadom na prístup integrovanej produktovej politiky a stratégie spoločenstva pre odpadové hospodárstvo ⁽¹⁾ prostredníctvom nasledujúcich prioritných činností:

- i) vypracovaním tematickej stratégie o trvalo udržateľnom využívaní a hospodárení so zdrojmi, obsahujúcej okrem iného:
 - a) odhad prúdov materiálov a odpadov do spoločenstva vrátane dovozu a vývozu, napríklad použitím analýzy tokov materiálov;
 - b) vyhodnotenie účinnosti opatrení politiky a dopadu dotácií týkajúcich sa prírodných zdrojov a odpadov;
 - c) stanovenie zámerov a krátkodobých cieľov na účinnejšie a obmedzenejšie využívanie zdrojov, oslabenie vzájomného vzťahu medzi hospodárskym rastom a negatívnymi vplyvmi na životné prostredie;
 - d) podpora ťažobných a výrobných metód a techník podporujúcich ekologickú účinnosť a trvalo udržateľné využívanie surovín, energie, vodných a iných zdrojov;
 - e) vytvorenie a používanie širokej škály nástrojov vrátane výskumu, prevodu technológií, trhových a ekonomických nástrojov, programov najlepšej praxe a ukazovateľov efektívneho využívania zdrojov;
- ii) Vypracovanie a realizácia opatrení na predchádzanie vzniku odpadov a pre odpadové hospodárstvo, okrem iného:
 - a) vypracovaním súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych cieľových hodnôt na zníženie všetkých relevantných odpadov, ktoré sa má na úrovni spoločenstva dosiahnuť do roku 2010. Komisia sa vyzýva, aby do roku 2002 pripravila návrh takýchto cieľových hodnôt;
 - b) nabádaním k navrhovaniu environmentálne vhodných a trvalo udržateľných výrobkov;
 - c) zvyšovaním informovanosti o možnom príspevku verejnosti k zníženiu tvorby odpadov;
 - d) sformulovaním prevádzkových opatrení na nabádanie k predchádzaniu vzniku odpadov, napr. motiváciou k opätovnému využívaniu a zhodnocovaniu, ďalej k postupnému vylúčeniu určitých látok a materiálov pomocou opatrení týkajúcich sa konkrétnych výrobkov;
 - e) vytvorením ďalších ukazovateľov v oblasti odpadového hospodárstva;

- iii) Vypracovanie tematickej stratégie na recykláciu odpadov, ktorá bude okrem iného zahŕňať:
 - a) opatrenia zamerané na zabezpečenie triedenia odpadov priamo pri zdroji, na zber a recykláciu prioritných prúdov odpadov;
 - b) ďalší rozvoj zodpovednosti pôvodcov odpadov;
 - c) rozvoj a prevod technológií na environmentálne vhodné recykláciu a nakladanie s odpadmi;
- iv) Vypracovanie alebo zrevidovanie právnych predpisov o odpadoch, vrátane, okrem iného, stavebného odpadu a odpadu z demolácií, kalov zo spracovania odpadových vôd ⁽²⁾, biologicky rozložiteľných odpadov, obalov ⁽³⁾, batérií ⁽⁴⁾ a prepravy odpadov ⁽⁵⁾, objasnenie rozdielu medzi tým, čo sa za odpad považuje a čo nie a vypracovanie adekvátnych kritérií na ďalšie rozpracovanie prílohy IIA a IIB rámcovej smernice o odpadoch ⁽⁶⁾.

Článok 9

Dlhodobé ciele a prioritné oblasti činnosti zamerané na medzinárodné záležitosti

1. Zámer, ktorý je uvedený v článku 2 pre medzinárodné otázky a medzinárodné dimenzie štyroch prioritných environmentálnych oblastí tohto programu, zahŕňa nasledujúce dlhodobé ciele:

- plnenie ambiciózných environmentálnych politík na medzinárodnej úrovni, venujúc zvláštnu pozornosť únosnému globálnemu zaťaženiu životného prostredia;
- ďalšie propagovanie trvalo udržateľných štruktúr spotreby a spôsobov výroby na medzinárodnej úrovni;
- dosiahnutie pokroku na zabezpečenie, aby sa obchodné a environmentálne politiky a opatrenia navzájom podporovali;

⁽²⁾ Smernica Rady 86/278/EHS z 12. júna 1986 o ochrane životného prostredia, najmä pôdy pri používaní kalov zo spracovania odpadových vôd v poľnohospodárstve (Ú. v. ES L 181, 4.7.1986, s. 6). Smernica naposledy zmenená a doplnená Aktom o prístupení z roku 1994.

⁽³⁾ Smernica 94/62/ES Európskeho parlamentu a Rady z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov (Ú. v. ES L 365, 31.12.1994, s. 10). Smernica naposledy zmenená a doplnená rozhodnutím Komisie 1999/177/ES (Ú. v. ES L 56, 4.3.1999, s. 47).

⁽⁴⁾ Smernica Komisie 93/86/EHS zo 4. októbra 1993, ktorou sa prispôbuje technickému pokroku smernica Rady 91/157/EHS o batériách a akumulátoroch obsahujúcich určité nebezpečné látky (Ú. v. ES L 264, 23.10.1993, s. 51).

⁽⁵⁾ Nariadenie Rady (EHS) 259/93 z 1. februára 1993 o dohľade a kontrole prepravy odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 30, 6.2.1993, s. 1). Nariadenie naposledy zmenené a doplnené rozhodnutím Komisie 1999/816/EHS (Ú. v. ES L 316, 10.12.1999, s. 45).

⁽⁶⁾ Smernica Rady 75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch (Ú. v. ES L 194, 25.7.1975, s. 39). Smernica naposledy zmenená a doplnená rozhodnutím Komisie 96/350/ES (Ú. v. ES L 135, 6.6.1996, s. 32).

⁽¹⁾ Rezolúcia Rady z 24. februára 1997 o stratégii spoločenstva pre odpadové hospodárstvo (Ú. v. ES C 76, 11.3.1997, s. 1).

2. Tieto dlhodobé ciele sa majú dosiahnuť prostredníctvom týchto prioritných činností:

- a) integráciou požiadaviek na ochranu životného prostredia do všetkých externých politík spoločenstva vrátane obchodu a rozvojovej spolupráce, s cieľom dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj, okrem iného vypracovaním usmernení;
- b) stanovením koherentného súboru environmentálnych a rozvojových krátkodobých cieľov, ktorých prijatie sa má podporiť ako súčasť „novej globálnej dohody alebo paktu“ na svetovom summite o trvalo udržateľnom rozvoji v roku 2002;
- c) prácami na posilňovaní medzinárodného environmentálneho riadenia postupným upevňovaním multilaterálnej spolupráce a inštitucionálneho rámca vrátane zdrojov;
- d) zameraním sa na urýchlenie ratifikáciu, efektívne dodržiavanie a uplatňovanie medzinárodných dohovorov a dohôd týkajúcich sa životného prostredia, ktorých je spoločenstvo zúčastnenou stranou;
- e) podporou trvalo udržateľných environmentálnych praktík pri zahraničných investíciách a vývozných úveroch;
- f) zintenzívnením úsilia vynakladaného na medzinárodnej úrovni na dosiahnutie konsenzu o metódach hodnotenia rizík na zdravie a životné prostredie, ako aj prístupov riadenia rizík vrátane princípov obozretného konania;
- g) dosiahnutím vzájomnej podpory medzi obchodom a potrebami ochrany životného prostredia, venujúc náležitú pozornosť environmentálnej dimenzii posudzovania vplyvov trvalej udržateľnosti multilaterálnych obchodných dohôd, ktoré sa má vykonávať v počiatočných štádiách rokovaní a na základe ktorého sa ma potom aj konať;
- h) ďalšou podporou svetového obchodného systému, ktorý v plnom rozsahu uznáva multilaterálne a regionálne environmentálne dohody a princípy obozretného konania, rozširovaním príležitostí obchodovania s trvalo udržateľnými výrobkami a službami šetrnými k životnému prostrediu;
- i) podporou cezhraničnej environmentálnej spolupráce so susednými krajinami a regiónmi;
- j) podporou lepšej koherencie politík prepojením práce vykonávanej v rámci rozličných dohovorov vrátane hodnotenia vzájomných vzťahov medzi biodiverzitou a zmenou klímy a zahrnutím úvah o biodiverzite do uplatňovania rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy a Kjótskeho protokolu.

Článok 10

Tvorba environmentálnej politiky

Dlhodobé ciele uvedené v článku 2, ktoré sa týkajú tvorby environmentálnej politiky, založené na účasti a najlepších dostupných vedeckých poznatkoch a strategických prístupoch, ktoré sú

uvedené v článku 3, sa majú dosahovať prostredníctvom nasledujúcich prioritných činností:

- a) vytvorením lepších mechanizmov a všeobecných pravidiel a princípov správneho spôsobu riadenia, v rámci ktorých sa bude vo všetkých etapách vo veľkom a často konzultovať s hlavnými zainteresovanými stranami, s cieľom umožniť čo najefektívnejší výber najlepších výsledkov na životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj na prípravu opatrení, ktoré majú byť navrhnuté;
- b) posilňovaním účasti environmentálnych mimovládnych organizácií v procese dialógu prostredníctvom vhodnej podpory vrátane podpory z finančných prostriedkov spoločenstva;
- c) zlepšovaním procesu tvorby politiky prostredníctvom:
 - hodnotenia vopred možných vplyvov nových politík, najmä vplyvov na životné prostredie vrátane alternatív v prípade, ak by sa nepodnikli žiadne kroky, a návrhov právnych predpisov a uverejňovania výsledkov;
 - spätného hodnotenia účinnosti existujúcich opatrení pri plnení environmentálnych cieľov;

- d) zabezpečením, aby životné prostredie a predovšetkým prioritné oblasti, ktoré sú uvedené v tomto programe, boli hlavnou prioritou výskumných programov spoločenstva. V kontexte rámcového programu spoločenstva pre vedecko-technický rozvoj by sa malo pravidelne vykonávať vyhodnocovanie potrieb a priorit environmentálneho výskumu. Zabezpečením lepšej koordinácie výskumu, ktorý sa týka životného prostredia a ktorý sa vykonáva v členských štátoch, okrem iného s cieľom zlepšiť uplatňovanie výsledkov;

vytvorením väzieb medzi environmentálnymi a ostatnými aktérmi v oblastiach informácií, odbornej prípravy, výskumu, vzdelávania a politik;

- e) zabezpečením pravidelných informácií, ktoré sa majú začať poskytovať v roku 2003 a ktoré môžu pomôcť vytvoriť základ na:
 - politické rozhodnutia o životnom prostredí a trvalo udržateľnom rozvoji;
 - kontrolu a hodnotenie odvetvových integračných stratégií, ako aj stratégie trvalo udržateľného rozvoja;
 - informovanie širokej verejnosti.

Poskytovanie týchto informácií budú podporovať pravidelné správy Európskej agentúry životného prostredia a ostatných relevantných inštitúcií. Tieto informácie musia predovšetkým obsahovať:

- prehľad environmentálnych ukazovateľov;
- ukazovatele o stave a vývojových trendoch životného prostredia;
- integračné ukazovatele;

- f) vyhodnocovaním a pravidelným monitorovaním informácií a systémov podávania správ s cieľom dosiahnuť ucelenejší a efektívnejší systém na zabezpečenie priameho podávania vysokokvalitných správ a poskytovanie porovnateľných a relevantných údajov a informácií o životnom prostredí. Komisia sa týmto vyzýva, aby podľa možnosti čo najskôr predložila návrh potrebný na dosiahnutie tohto cieľa. Požiadavkami na monitorovanie, zber údajov a podávanie správ by sa mala zaoberať budúca environmentálna legislatíva;
- g) posilňovaním rozvoja a využívania aplikácií a nástrojov na monitorovanie Zeme (napr. satelitnej technológie) pri tvorbe politiky a jej realizácii.

Článok 11

Monitorovanie a hodnotenie výsledkov

1. V štvrtom roku trvania programu Komisia vyhodnotí pokrok dosiahnutý pri jeho implementácii spolu s príslušnými environmentálnymi trendmi a perspektívami. Malo by sa tak urobiť za pomoci kompletného súboru ukazovateľov. Komisia predloží

túto strednodobú správu Európskemu parlamentu a Rade spolu s prípadným návrhom na zmeny, ktoré by mohla považovať za vhodné.

2. V poslednom roku trvania programu Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade konečné hodnotenie programu a hodnotenie stavu a perspektív životného prostredia.

Článok 12

Toto rozhodnutie sa uverejní v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev.

V Bruseli 22. júla 2002

Za Európsky parlament

predseda

P. COX

Za Radu

predseda

P. S. MØLLER